

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1789/2020
18.11.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бранислав Милутиновић, адвокат из ..., против туженог Д.О.О. „INOX PRERADA“ Панчево, чији је пуномоћник Бранислав Манић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1403/19 од 07.02.2020. године, у седници већа одржаној дана 18.11.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1403/19 од 07.02.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 308/18 од 07.03.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се поништи решење о отказу уговора о раду од 31.03.2015. године, као и да се обавезе тужени да га врати на рад и да му надокнади трошкове поступка са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом другим изреке, утврђено је да је тужба тужиоца повучена у делу којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу исплати накнаду штете по основу изгубљене зараде од момента отказа до враћања на рад у нето износу од 26.500,00 динара, за сваки месец у ком тужилац није радио и у делу којим је тражио да се обавезе тужени да на рачун фондова социјалног осигурања уплати припадајуће износе на име тужиоца, обрачунате на износ зараде од 26.500,00 динара, за сваки месец у ком тужилац није радио. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова поступка исплати износ од 129.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1403/19 од 07.02.2020. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у делу става првог и другог изреке, тако што је усвојен тужбени захтев тужиоца и поништено, као незаконито, решење о отказу уговора о раду од 31.03.2015. године и обавезан тужени да тужиоца врати на рад. Ставом другим изреке, потврђено је решење о трошковима поступка садржано у делу става првог изреке првостепене пресуде, којим је одбијен захтев тужиоца за законску затезну камату на трошкове парничног поступка од пресуђења до извршности и жалба тужиоца у том делу одбијена, као неоснована, док је у преосталом делу става првог изреке решење о трошковима поступка преиначено и обавезан тужени

да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 210.000,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде и одбијен захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 129.000,00 динара. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова жалбеног поступка исплати износ од 33.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

У правноснажно окончаном поступку је утврђено да је тужилац био у радном односу код туженог по основу уговора о раду од 20.09.2005. године, на пословима .. на изради ... да је на апаратима за .. радио све до 15.04.2013. године када је на основу Анекса број ... Уговора о раду распоређен на послове ... у, у којој има штетних испарења и на ком радном месту је био у обавези да носи заштитну опрему - маску, заштитне наочаре и заштитно одело. Прошао је обуку и тестирање за безбедан и здрав рад и био је задужен са ХТЗ опремом за то радно место. Више пута је опомињан и изрицане су му усмене и писмене опомене, јер је од стране непосредних руководилаца затицан да не користи заштитну опрему. Тужилац је писмено опоменут 01.11.2013. године, 05.11.2013. године и 01.08.2014. године и то због некоришћења ХТЗ опреме и неизвршавања радних обавеза и неиспуњавања радних норми и расправљања са директором, а од стране свог непосредног руководиоца ББ опоменут више пута како усмено тако и писмено. Тужилац је одбијао да потпише и прими опомене које су због тога истицане на огласну таблу туженог. Дана 18.03.2015. године власник туженог ВВ је преко видео надзора гледајући Погон „Пластификације“ приметио да тужилац нема заштитну маску и заштитне наочаре, као и директор тужиоца ГГ који је заједно са непосредним руководиоцем тужиоца ББ и запосленим ДД приликом вршења контроле тужиоца затекао без заштитне маске и усмено га опоменуо, а комисија је сачинила записник и опомену, која је истог дана уручена тужиоцу. У наведеној опомени је наведено да тужилац у раду није користио комплетна средства и опрему за личну заштиту коју му је послодавац обезбедио и коју је задужио, конкретно заштитну маску. На наведену опомену тужилац се писмено изјаснио дана 23.03.2015. године, наводећи да је тачно да је предметног дана затечен на раду без заштитне маске, али да је приликом једног ранијег обиласка од стране руководиоца, пријавио оштећење те исте маске и црева за воду, након чега му је послодавац обезбедио црево за воду, али није поправио и заменио маску и она више није вршила своју функцију. ГГ је 24.03.2015. године тужиоцу доставио обавештење у којем га је обавестио да су се стекли услови за отказ уговора о раду 31.03.2015. године, јер предметног дана није користио ХТЗ опрему, која је прописана за радно место на коме је распоређен, коју је задужио и коју је обавезно морао да користи у току рада, да је тужилац и раније упозораван путем опомене због некоришћења ХТЗ опреме, неизвршавања радних обавеза, неиспуњавања

радних норми и расправљања са директором, са навођењем датума када су се спорне ситуације догодиле, као и да је 01.08.2014. године добио опомену пред отказ уговора о раду, да се тужилац на неке опомене писмено изјаснио, а на неке одбио да их прими и потпише, због чега су исте истакнуте на огласној табли туженог, да тужилац има право да се писменим путем изјасни на наведене околности које су разлог за отказ уговора о раду, те да ће након тога бити донето решење о престанку радног односа тужиоца код туженог. На наведено обавештење тужилац се преко пуномоћника изјаснио 01.04.2015. године, оспоравајући да су се стекли разлози за отказ, јер нема његове кривице за некоришћење опреме, да му је уручена опомена 18.03.2015. године на коју се писмено изјаснио, објаснио из којих разлога је наведеног дана радио без заштитне опреме, да је иста предата на поправку, односно замену, али да није поправљена, нити замењена, те да се незаконито користи ситуација у коју га је послодавац сам довео како би му отказао уговор о раду, те да је маску носио све до момента када је иста постала апсолутно неупотребљива. Решењем од 31.03.2015. године тужиоцу је отказан уговор о раду од 20.09.2005. године, због непоштовања радне дисциплине и некоришћења ХТЗ опреме, уз образложење због чега тужилац више не може остати на раду, као и да му радни однос престаје 31.03.2015. године, односно даном достављања решења.

Код тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредбе члана 180. у вези са чланом 179. став 2. и 3. Закона о раду закључио да је тужбени захтев тужиоца неоснован из разлога што је тужилац био у обавези да носи заштитну опрему, да је више пута затицан без заштитне опреме, да није поштовао радну дисциплину, због чега је више пута од стране непосредног руководиоца опомињан усмено или писмено одбијајући и да прими опомене, па су исте истицане на огласној табли туженог, па је закључио да је послодавац испоштовао наведену норму јер је тужиоцу достављено упозорење у писаној форми дана 24.03.2015. године, на које се изјаснио 01.04.2015. године, а да је 31.03.2015. године донето решење о отказу уговора о раду тужиоцу, узимајући у обзир да је тужилац примио опомену 18.03.2015. године.

Супротно, другостепени је оценио да првостепени суд на тако утврђено чињенично стање није правилно применио материјално право, због чега је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев, нашавши је да је тужени оспорено отказно решење донео 31.03.2015. године, односно пре истека рока од 8 дана које је тужиоцу дао за изјашњење на наведено обавештење, на који начин није омогућио тужиоцу да да своју одбрану, односно ускраћено му је право на изјашњење на разлоге за отказ уговора о раду, због чега је оспорено решење поништио, као незаконито и обавезао туженог да тужиоца врати на рад.

Одредбом члана 179. став 2. тачка 2. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05... 75/14), прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду који својом кривицом учини повреду радне обавезе и то: ако не користи или ненаменски користи обезбеђена средства или опрему за личну заштиту на раду (4); ако учини другу повреду радне обавезе утврђену општим актом, односно уговором о раду (5), и став 3. тачка 8, ако не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца.

Одредбом члана 179а истог закона, прописано је да послодавац може запосленом за повреду радне обавезе или непоштовања радне дисциплине у смислу члана 179. став 2. и 3. овог закона, да ако сматра да постоје олакшавајуће околности

или да повреди радне обавезе, односно непоштовање радне дисциплине, није такве природе да запосленом треба да престане радни односно, уместо отказа уговора о раду, изрекне између осталог као меру – опомену са најавом отказа у којој се наводи да ће послодавац запосленом отказати уговор о раду без поновног упозорења из члана 180. овог закона, ако у наредном року од шест месеци учини исту повреду радне обавезе или непоштовање радне дисциплине.

Одредбом члана 180. истог закона, прописано је да је послодавац дужан да пре отказа уговора о раду у случају из члана 179. став 2. и 3. овог Закона, запосленог писаним путем упозори на постојање разлога за отказ уговора о раду и да му остави рок од најмање 8 дана од дана достављања упозорења да се изјасни на наводе из упозорења. У упозорењу из става 1. овог члана послодавац је дужан да наведе основ за давање отказа, чињенице и доказе који указују на то да су се стекли услови за отказ и рок за давање одговора на упозорење.

Наиме, упозорење послодавца као нужан услов за отказ уговора о раду из разлога прописаних одредбом члана 179. став 2. и 3. Закона о раду, а у складу са одредбом члана 7. ратификоване Конвенције МОП број 158. о престанку радног односа на иницијативу послодавца (Закон о ратификацији је објављен у „Службеном листу СФРЈ“ број 4/84), има карактер акта којим се запослени позива на изјашњење и оно није формалност у поступку отказивања уговора о раду, већ се њиме запосленом ставља до знања да постоје околности које према схватању послодавца образују отказни разлог. Сврха и циљ упозорења је да се запосленом омогући да изнесе одбрану и да се изјасни о радњама за које послодавац сматра да представљају разлог за отказ уговора о раду, због чега се запосленом даје разуман рок од најмање 8 радних дана да би то изјашњење и могао дати.

У конкретном случају тужени је тужиоцу пре отказивања уговора о раду доставио обавештење дана 24.03.2015. године, које по својој садржини и по мишљењу овог суда представља писмено упозорење, којим је тужиоца обавестио да су се у вези са одредбом члана 179. Закона о раду стекли услови да му се откаже уговор о раду 31.03.2015. године, јер спорног дана није користио ХТЗ опрему, која је прописана за радно место на коме је распоређен, коју је задужио и коју је обавезно морао да користи у току рада, да је тужилац и раније упозораван путем опомене због некоришћења ХТЗ опреме, неизвршавања радних обавеза, неиспуњавања радних норми и расправљања са директором, као и да је 01.08.2014. године добио опомену пред отказ уговора о раду. У наведеном обавештењу тужени је тужиоцу дао рок од 8 дана да се од дана пријема обавештења писменим путем изјасни на наведене околности, те да ће након тога тужени донети решење о престанку радног односа тужиоца. На наведено обавештење тужилац се преко пуномоћника изјаснио 01.04.2015. године. Међутим, тужени је оспорено отказно решење донео 31.03.2015. године, што значи и пре истека рока од 8 дана које је тужиоцу дао за изјашњење на наведено обавештење, на који начин је тужиоцу ускраћено право на изјашњење на разлоге за отказ уговора о раду, јер се отказ уговора о раду даје у законом строго прописаној форми, па је стога и према становишту Врховног касационог суда оспорено решење о отказу уговора о раду тужиоца од 31.03.2015. године незаконито. Последица незаконитог престанка радног односа је враћање запосленог на рад, због чега је тужени у смислу одредбе члана 191. Закона о раду у обавези да тужиоца врати на рад.

Наводе у ревизији којима се оспорава утврђено чињенично стање, Врховни касациони суд није ценио, с обзиром да се из ових разлога ревизија не може изјавити (члан 407. став 1. ЗПП).

Како се ни осталим наводима ревизије се не доводи у сумњу законитост и правилност побијане пресуде, Врховни касациони суд одлучио као у изреци, на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа-судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић